

MS-tautilääkkeet ja muut neuroimmunologisiin sairauksiin käytettävät lääkkeet ja koronavirus

Laura Airas ja Merja Soilu-Hänninen 18.3.2020

MS-tautiin ja muihin immuunivälitteisiin neurologisiin sairauksiin käytettävät lääkkeet voivat heikentää puolustuskykyä ja saada aikaan riskin vaikeaoireisemmasta koronavirusinfektiosta, mutta lääkkeisiin liittyvät riskit ovat erilaisia eri valmisteilla. Hoitoa ei pidä omatoimisesti keskeyttää koronavirusepidemian takia. Toivomme alla olevan tiedon vastaavan joihinkin kysymyksiinne ja toivomme, että välttäisitte tarpeettomia yhteydenottoja neurologian poliklinikalle tai päivystykseen puhelinruuhkan vähentämiseksi. Otamme teihin yhteyttä jos arvioimme, että lääkehoitoanne on syytä vaihtaa tai annostelua siirtää epidemian vuoksi.

Tällä hetkellä tiedämme seuraavaa:

Immunosuppressiiviset hoidot, kuten Prednisoloni, Imurel ([atsatiopriini](#)), Cellcept ([mykofenolaatti mofetiili](#)) ja Metotrexate ([metotreksaatti](#)): Lääkkeestä ja annoksesta riippuen näillä valmisteilla on immunosuppressiivista vaikutusta, mutta lääkkeen lopettamisen riski on suurempi taudin pahenemisriskistä johtuen kuin virusinfektion riski, ja hoitoa on jatkettava.

[Laskimonsisäinen immunoglobuliini](#) (Gamunex, Nanogam): Vaikutus immuunijärjestelmään on minimaalinen. Suositellaan lääkityksen jatkamista säännöllisesti.

[Glatirameeriasetatti](#) (Copaxone), [teriflunomidi](#) (Aubagio), [dimetyylifumaraatti](#) (Tecfidera) ja [beta-interferonit](#) (Avonex, Betaferon, Plegridy, Rebif) ja infuusiona kuukausittain annettava [natalitsumabi](#) (Tysabri): Näiden lääkkeiden seurauksena COVID-19 virusinfektoriski ei ole merkittävästi lisääntynyt. Hoidon lopettamisen riski on suurempi kuin virusinfektioon liittyvä riski, joten hoidon tulisi jatkua normaalisti.

[Fingolimodi](#) (Gilenya) voi lisätä hieman riskiäsi virusinfektioon, mukana lukien COVID-19. Kuitenkin jos käytät fingolimodia, sen lopettaminen voi laukaista MS-taudin aktivoitumisen. Tämän aktivoitumisen riski voi olla suurempi kuin koronavirusinfektioon sairastumisen riski. Lähtökohtaisesti Gilneya-hoitoa jatketaan myös koronaepidemian aikana. Jos olet suunnitellut aloittaa Gilenyahoidon lähiaikoina, käänny neurologisi puoleen vaihtoehtoisen hoidon harkitsemiseksi juuri tämänhetkisessä tilanteessa.

Jos sinulle ollaan juuri suunnittelemassa [alemtutsumabi](#)- (Lemtrada) tai [kladribiini](#)- (Mavenclad)-lääkityksen aloitusta, kannattaa harkita lääkannostelun viivästystä. Tämä johtuu siitä, että nämä lääkehoidot lisäävät riskiäsi virusinfektioihin erityisesti muutamien kuukausien sisällä lääkityksen aloituksen jälkeen. Odottava kanta on erityisen perusteltu, jos sinulle ollaan antamassa lääkityksen uusinta-annostelua, koska uusinta-annostelun jälkeen veren lymfosyyttimäärien lasku on usein 1.

annostelukertaa voimakkaampi ja toisaalta lääkkeen vaikutus voi jatkua pitkään ja suojata sinua MS-taudin aktiivisuudelta jo 1. annostelukerran jälkeen.

[Okrelitsumabi](#) (Ocrevus) on erittäin tehokas MS-lääke ja voi myös lisätä jonkun verran riskiäsi virusinfektioihin. Myös tämän lääkityksen annostelun viivästyttäminen koronainfektioepidemian ylitse suositellaan. Sama koskee off-label käytettävää [rituksimabia](#) (MabThera, Rituxan). Näiden pitkäaikaisen vaikutuksen antavien lääkkeiden uusinta-annostelujen siirtämisellä joillakin kuukausilla ei ole MS-taudin etenemisriskin kannalta vaikutusta.

Jos MS-tautilääkkeen aloitus tai vaihto on ajankohtainen epidemian aikana, Tysabri on suositeltavin vaihtoehto erittäin aktiivisen taudin kohdalla ja Aubagio, interferonit tai glatirameeriasetaatti tavanomaisen tautiaktiivisuuden tilanteessa.

Suuriannoksinen [kortisonihoito](#) voi myös heikentää puolustuskykyä ohimenevästi. Sen vuoksi on harkittava MS-pahenemisvaiheen vaikeusasteen perusteella, kannattaako kortisonipulssihoito antaa nyt epidemia-aikana.

Kaikkien immunoterapiaa saavien potilaiden tulee käydä verikokeissa sovitusti.

Tätä ohjetta päivitetään tilanteen muuttuessa ja tiedon lisääntyessä kunkin lääkkeen vaikutuksesta koronavirusinfektion vaikeusasteeseen.

Linkkejä:

Tyksin etusivulla yleisohjeita: <http://www.vsshp.fi/fi/Sivut/default.aspx>

THL:n koronavirus-sivusto: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19>

ECDC:n koronavirussivusto: <https://www.ecdc.europa.eu/en/coronavirus>

UK MS Society sivusto <https://www.mssociety.org.uk>

Turussa 19.3.2020 Merja Soilu-Hänninen

Yleisneurologian vastuualuejohtaja